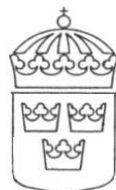

Riksdagens protokoll

1992/93:103

Måndagen den 3 maj

Kl. 15.00–15.01

Protokoll
1992/93:103

1 § Anmälan om återtagande av plats i riksdagen

Förste vice talmannen meddelade att *Barbro Evermo Palmerlund* (s) och *Ulla Tillander* (c) den 1 maj återtagit sina platser i riksdagen, varigenom uppdraget som ersättare upphört för *Bengt Lindqvist* och *Anna Corshammar-Bojerud*.

2 § Avsägelse

Förste vice talmannen meddelade att *Larz Johansson* (c) avsagt sig uppdraget att vara suppleant i Riksdagens besvärsnämnd.

Kammaren biföll denna avsägelse.

3 § Meddelande om kompletteringsval till Riksdagens besvärsnämnd

Förste vice talmannen meddelade att Centerns riksdagsgrupp på grund av uppkommen vakans anmält *Birgitta Hambræus* som suppleant i Riksdagens besvärsnämnd efter *Larz Johansson*.

Förste vice talmannen förklarade vald till

suppleant i Riksdagens besvärsnämnd
Birgitta Hambræus (c)

4 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 26 april.

5 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Proposition
1992/93:212 till utrikesutskottet

Motionerna

1992/93:Sk50–Sk53 till skatteutskottet
1992/93:Ub160–Ub168 till utbildningsutskottet
1992/93:Sk54 och Sk55 till skatteutskottet

6 § Bordläggning

Anmälades och bordlades
Finansutskottets betänkande
1992/93:FiU26 Statlig lokalförsörjning

Skatteutskottets betänkande
1992/93:SkU32 Godkännande av en överenskommelse mellan Sverige och
Estland om ömsesidigt bistånd i tullfrågor

Justitieutskottets betänkande
1992/93:JuU29 Handläggning av brottmål efter rättspsykiatrisk undersök-
ning, m.m.

Lagutskottets betänkanden
1992/93:LU42 Rätt att förrätta vigsel inom andra trossamfund än Svenska
kyrkan, m.m.
1992/93:LU43 Ändring i lagen om handelsbolag och enkla bolag m.m.

Socialutskottets betänkanden
1992/93:SoU19 Stöd och service till vissa funktionshindrade
1992/93:SoU21 Barnombudsman
1992/93:SoU24 Kontroll över ämnen som kan användas vid olaglig tillverk-
ning av narkotika

Utbildningsutskottets betänkande
1992/93:UbU12 Skolans internationalisering

Arbetsmarknadsutskottets betänkande
1992/93:AU13 Regionalpolitik

Anmälades att följande interpellationer framställts

den 29 april

1992/93:163 av *Ingela Thalén* (s) till kommunikationsministern om SAS:s planerande:

Sverige har en fin tradition som industrination. För att hävda denna tradition krävs goda förutsättningar att kommunicera med andra länder.

Under senare år har den globala konkurrensen hårdnat samtidigt som produktivitet utvecklingen i Sverige har mattats och utbildningsnivån sjunkit i förhållande till omvärlden.

Den svaga utvecklingen av samtliga inhemska efterfrågekomponenter och exporten har inneburit att kapacitetsutnyttjandet i ekonomin sjunkit ytterligare. Det har under de senaste åren medfört en kraftig nedgång i sysselsättningen och en ökad arbetslöshet.

Detta stärker ytterligare behovet av att utveckla nya arbetsmarknader i Sverige och att komma närmare andra länders marknader och få utbyta erfarenheter och kunskap med andra länders utbildningar och företag.

Vi socialdemokrater vill föra en politik som återupprättar Sverige som industrination. Det kan bara ske genom att vår konkurrenskraft är god samtidigt som produktiviteten och reallönerna är höga. Vår förmåga till konkurrens skall bygga på produktivitet och kvalitet i produktionen.

Teknisk utveckling, höjd kompetens och ökad produktivitet är nyckeln till industriell återhämtning. Den svenska industrins främsta konkurrensvapen skall vara tekniska innovationer, högkompetent arbetskraft samt en högkvalitativ forskning och utveckling. En av förutsättningarna för detta är en god infrastruktur.

För att klara av denna tempoväxling i industrin måste insatser sättas in som kompenserar det faktum att Sverige ligger långt från de stora marknaderna. Det förutsätter stora investeringar i infrastruktur. Till denna hör flyget.

I Stockholmsregionen har strukturförändringarna i näringslivet varit kraftigare än på de allra flesta håll i Sverige. Genom variationen och bredden i sysselsättningen så har emellertid strukturförändringarna inte uppmärksamats i den allmänna debatten på samma sätt som i regioner med mer ensidigt näringsliv.

Sverige har genom olika beslut i riksdagen angivit att vi vill närma oss Europa. Ett av syftena är naturligtvis att vi anser att Sverige bör finnas med på den internationella kartan över länder som har bra verksamhet och hög kvalitet på sina produkter och att vi är ett land som det är värt att besöka som t.ex. turist.

För att erbjuda denna möjlighet krävs ett bra och internationellt verksamt flyg. Och det är också ur Stockholmsregionens synpunkt en viktig angelägenhet. Arlanda flygplats är precis som SAS huvudkontorsverksamhet i Solna en stor och viktig arbetsplats i Stockholms län.

Enligt tillgänglig information finns för närvarande en viss överkapacitet på den europeiska flygmarknaden med 10–15 %, något som kan komma att tynga branschen i ytterligare några år.

Till detta kommer avregleringen på Europamarknaden och olika hemmamarknader – t.ex. i Sverige – som kräver genomtänkta strategier för att de bolag som vill behålla en sund affärsverksamhet skall kunna göra detta med god lönsamhet och hög kvalitet för sina kunder.

Enligt uppgifter så innebär SAS-ledningens ställningstagande att man har för avsikt att bilda ett nytt bolag tillsammans med Swissair, Austrian Airlines och KLM. Ett sådant nytt bolag kommer att bli Europas största.

Om detta är rätt sätt att långsiktigt stärka SAS har jag inte med den information jag kunnat skaffa mig kunnat göra någon bedömning av.

Det är däremot utomordentligt oroande att genom medier och andra informationsvägar få veta att de fusionsplaner som finns inom SAS och andra europeiska flygbolag skulle kunna föra med sig minskad internationell trafik genom Arlanda flygplats i Stockholm, genom att det s.k. navet för internationell flygverksamhet flyttas till Amsterdam och att följden av detta blir att huvudkontoret i Solna skulle läggas ned.

Sammantaget riskerar Stockholmsregionen dels att dels mista viktiga centrala arbetsplatser, dels att komma vid sidan av den internationella flygkartan och därmed få betydligt sämre konkurrensmöjligheter för vårt näringsliv.

Jag vill mot denna bakgrund ställa följande frågor till kommunikationsministern:

Är regeringen beredd att tillsätta en parlamentarisk arbetsgrupp med representation från de fackliga organisationerna i syfte att utreda de infrastrukturella effekterna för svensk del med en eventuell storfusion mellan SAS och de tre andra flygbolagen?

Har regeringen för avsikt att som delägare i SAS ge sådana direktiv att inte svensk infrastruktur blir eftersatt eller att svenskt näringsliv drabbas av de nu aktuella fusionsplanerna?

Är regeringen beredd att för riksdagen presentera en plan för den framtida infrastrukturen avseende flygtrafiken, dess kvalitet och service så att den blir till nytta för Sverige?

1992/93:164 av *Gunhild Bolander* (c) till försvarsministern om räddningstjänst till sjöss:

Räddningsverket har tecknat avtal med fem kommuner angående medverkan vid räddningstjänst till sjöss. Dessa avtal betecknas som exempel på bra resultat av samverkanssträvanden mellan olika myndigheter där Sjöfartsverket och Kustbevakningen har ett särskilt ansvar.

Det är då mycket märkligt att Gotlands kommun, som har yrkesbrandmän och helikoptrar, ej har tillfrågats om medverkan vid olyckor ute till havs. Det förekommer sedan många år tillbaka ett mycket bra samarbete med flygvapnets räddningshelikopter, och många insatser har gjorts i Östersjön.

Det torde vara odiskutabelt att Visbykåren är snabbast på plats vid en fartygsolycka i centrala delar av Östersjön. Det finns inget avtal med någon kommun längs hela kusten mellan Stockholm och Malmö, vilket måste be-

tecknas som mycket egendomligt. Självklart borde Gotlands kommun ingå i detta samarbete.

Prot. 1992/93:103
3 maj 1993

Jag vill därför fråga försvarsministern om han är beredd att låta utvidga detta samarbete till att omfatta även Gotlands kommun.

1992/93:165 av *Maj Britt Theorin* (s) till utrikesministern om kärnvapenprov och dumpning av radioaktivt avfall:

Fram till den 1 juli i år gäller ett moratorium för kärnvapenprov i USA, Ryssland och Frankrike. Moratoriet bör förlängas och förhandlingar om ett avtal om ett fullständigt stopp för alla kärnvapenprov snabbt påbörjas. Vid nedrustningskonferensen i Genève finns sedan juli 1991 ett svenskt förslag till fullständig avtalstext, kring vilket förhandlingar omedelbart kan starta.

Den starka folkliga opinionen tvingade fram ett stopp för alla kärnvapenprov i Semipalatinskområdet, och de dåvarande sovjetiska proven flyttades till Novaja Semlja. Enligt ryska officiella hållor har ca 30 % av de sovjetiska proven läckt radioaktivitet. Ett återupptagande av de ryska kärnvapenproven i Novaja Semlja hotar allvarligt den arktiska miljön med ytterligare kontaminering.

Alltför länge har dumpningen av radioaktivt avfall i haven tillåtits pågå. I Barents hav/Karahavet finns 15 marina kärnreaktorer från skadade ubåtar och isbrytare, av vilka några fortfarande innehåller sitt bränsle, och ca 17 000 behållare med radioaktivt avfall, som den forna sovjetiska flottan dumpat illegalt utanför Novaja Semlja. Enligt en analys av den brittiska kärnfysikern John Large innehåller reaktorerna och behållarna mellan 2,2 och 3,2 miljoner curies radioaktivitet.

Tills helt nyligen har den ryska militären hindrat alla försök att undersöka effekten på miljön i omgivningarna. En norsk-rysk vetenskaplig expedition fick inte göra mätningar eller ta prover runt själva dumpningsplatserna, eftersom de ligger innanför ryskt territorialvatten på militärt område.

Även andra länder har dumpat radioaktivt avfall i haven. OECD-länderna dumpade totalt mellan 800 000 och 1,1 miljoner curies radioaktivt avfall fram till 1982. Den brittiska upparbetningsanläggningen Sellafield har släppt ut ungefär 1 miljon curies i Irländska sjön.

Mot bakgrund av ovanstående vill jag fråga utrikesministern följande:

Avser regeringen att i Genève på nytt lägga fram förslag om ett avtal om totalt stopp för alla kärnvapenprov?

Avser regeringen kräva att oberoende internationella vetenskapliga undersökningar av dumpningsplatserna i Barents hav görs?

Avser regeringen kräva ett permanent förbud för dumpning av radioaktivt avfall, inkluderande militärt avfall?

1992/93:166 av *Per Stenmarck* (m) till arbetsmarknadsministern om regionalpolitiken:

Det förs för tillfället en debatt med krav om att vända på den svenska regionalpolitiken. Alltför länge har det varit en självklarhet att investeringar

huvudsakligen skall göras i glesbygd i Norrland. Och ju mer norrut och ju mer glesbygd desto mer statliga bidrag.

Och i någon utsträckning måste det förmodligen vara på det viset. Stora delar av Norrland utgör Europas mest utpräglade glesbygdsområde. Så kommer det att vara även i fortsättningen, och för de människor som bor och verkar där är det nödvändigt med en fortsatt penningström från söder till norr.

Men detta förutsätter samtidigt att de delar av vårt land som har de bästa tillväxtmöjligheterna också får möjlighet att utvecklas. Om vi genom en annorlunda politik kan få fart på den ekonomiska tillväxten i södra och västra Sverige, så skapar vi samtidigt de bästa möjligheterna att också göra satsningar i Norrland.

En ökad tillväxt är på sikt den enda möjligheten att klara detta. I dag sysslar vi enbart med att fördela pengar. För framtiden måste det vara viktigt att se till att vi först skapar de nödvändiga förutsättningarna. I annat fall så fortsätter vi med någonting som i bästa fall är ett nollsummespel, men som i förlängningen kan innebära någonting betydligt värre.

I en debattartikel i Dagens Nyheter den 28 april skriver departementsrådet Gunnar Wetterberg bl.a. så här:

"Hittills har regionalpolitiken varit en fråga om fördelning av ett givet välstånd. Nu måste en del av regionalpolitiken inriktas på tillväxten av det osäkra välståndet. — — —

Åtminstone en del av morgondagens regionalpolitik måste ha helt andra mål — och kanske också andra mottagare.

— — — en klok regionalpolitik (kan) komplettera en landsdels resurser så att denna kan hävda sig i kampen om hela Europas investeringar. Och om den landsändan kan dra till sig mer investeringar, då skapar den välstånd som kommer hela landet tillgodo. — — —"

Gunnar Wetterberg menar att det gäller att stärka tillväxtpolitiken i de regioner som kan delta i konkurrensen om den mer avståndsberoende produktionen. Då är det Göteborgs- och Malmöområdena som räknas. Det är där som en större del av de nödvändiga investeringarna måste göras.

Det är också viktigt att börja se dessa regioner som en enhet. I Skåne finns två län, tre landsting och en stor mängd kommuner. Men det finns ingen som representerar regionen som helhet. Detta är en stor brist. I dag behövs ett gemensamt organ för hela regionen. Och det är viktigt att ett sådant kan skapas utan onödig segdragning i statliga utredningar. En sådan utveckling skulle stärka Skåne som region i det nya framväxande Europa. Men det skulle också vara en fördel för hela vårt land.

Den debatt som nu har dragits i gång kan mycket väl vara början till en svensk "nord-syd-konflikt". Ur många synvinklar kan det vara nyttigt om vi börjar ifrågasätta och diskutera sådant som alltför länge ansetts vara självklarheter. Det är viktigt att ifrågasätta den traditionella regionalpolitiken. Det statliga stödet måste fördelas på ett, för alla parter, bättre sätt. Detta vore en fördel dels för de områden i södra Sverige som skulle få en större del av investeringspengarna, dels för norrländsk glesbygd, som skulle dra nytta av den ökade tillväxt som geografiskt välplacerade investeringar skulle innebära.

Är regeringen beredd att föreslå att de statliga investeringarna i större utsträckning går till södra Sverige?

Vilka initiativ är regeringen beredd att ta för att möjliggöra att det i Skåne skall kunna bildas ett gemensamt regionalt organ?

1992/93:167 av *Sylvia Lindgren* (s) till statsrådet Bo Könberg om behandling av skador från tortyr:

Enligt artikel 14 i FN:s konvention mot tortyr skall varje konventionsstat säkerställa att offret för tortyrhandling får "medel för ett så fullständigt återvinnande av hälsa som möjligt".

Konventionen skiljer inte mellan flyktingar och asylsökande. Man kan därför ifrågasätta om det är förenligt med konventionen att tortyrskadade asylsökande, liksom övriga asylsökande, endast har rätt till akut sjukvård i Sverige.

Torterade och andra traumatiserade asylsökande har det särskilt svårt bl.a. för att de endast har rätt till akut sjukvård, men även för att de långa förläggningstiderna och handläggningstiderna i asyländan är särskilt påfrestande för dem. Ett närmare resonemang om vilket ansvar Sverige har när det gäller tortyrskadade asylsökande och förpliktelserna i enlighet med nämnda konvention vore på sin plats.

Inom dagens sjukvård har man i allmänhet inte tillräckliga kunskaper för att kunna konstatera om patientens problem har ett samband med tortyr. I Danmark t.ex. har läkarförbundet tagit initiativ till en specialutbildning för s.k. "high risk doctors", främst rätts-, fängelse- och militärläkare som skall arbeta i tredje världen.

I Sverige borde en sådan utbildning också vara angelägen för alla läkare – främst för dem som arbetar med sjuk- och hälsovård på flyktingförläggningar samt inte minst Invandrarverkets förtroendeläkare. Även i Sverige kan efterlevnaden av läkaretiken brista och det kan därför vara viktigt att betona att läkarna måste arbeta som patientens läkare och inte som myndighetens i bedömningen av tortyrskador.

Läkare och annan personal som möter flyktingar/asylsökandena på bl.a. förläggningar borde också ha utbildning om tortyrskador och andra trauman.

Jag vill med anledning av ovanstående fråga sjukvårdsministern följande:

Avser regeringen att närmare klargöra Sveriges ansvar för tortyrskadade asylsökande?

Ämnar regeringen vidtaga några åtgärder för att starta utbildning för i första hand läkare som löper yrkesetiska risker?

1992/93:168 av *Gustaf von Essen* (m) till statsrådet Reidunn Laurén om vårdnadstvister m.m.:

Det legala förfarandet rörande separationer, vårdnad och umgänge kan ofta leda till traumatiska upplevelser för de inblandade. I legal mening syftar det nuvarande förfarandet till ett resultat "för barnets bästa", men i praktiken blir resultatet stundom kontraproduktivt.

En modell som borde kunna övervägas är införande av familjenämnd som på domstolens förordnande skulle arbeta fram förslag till lösning och där olika företrädare från socialtjänsten samt familjeterapeut, barnpsykolog, jurist och ekonom skulle kunna ingå. Nämndens uppgift är att lotsa föräldrarna fram till ett gemensamt beslut samt därefter förelägga detta för tingsrätten för ett slutligt beslut.

Eftersom Domstolsutredningen har tankegångar som liknar detta vill jag ställa följande fråga till statsrådet:

Avser regeringen att komma med förslag till riksdagen i denna fråga och vad övervägs i övrigt i departementet angående att utveckla förfarandet avseende separationer och vårdnads- och separationstvister?

1992/93:169 av *Kent Carlsson* (s) till statsrådet Bo Könberg om effekterna av reformeringen av läkemedelsförsäkringen:

Riksdagen beslutade våren 1992 att göra omfattande förändringar i försäkringssystemet för läkemedel. I korthet innebar förändringarna att läkemedelskonsumenten från den 1 juli fick betala en högre egenavgift för receptbelagda läkemedel. Från den 1 januari 1993 infördes ett system med referenspriser som innebär att när det finns två eller flera helt identiska läkemedel ersätter staten det billigaste av dessa – det s.k. referenspriset. Överstigande kostnad får betalas av konsumenten om denne, trots att en billigare helt identisk variant finns, väljer att ta ut den dyrare läkemedelsvarianten.

En mindre uppmärksammas förändring som beslutades av riksdagen var att det prisförhandlingssystem som sköts av Apoteksbolaget avskaffades med hänvisning till harmoniseringen till EG. Genom detta beslut råder i princip fri prissättning på läkemedel. Istället infördes en ordning som innebär att den tillverkare som vill att företagets läkemedelsprodukter skall omfattas av statens subventionering måste förhandla med Riksförsäkringsverket för att få produkten uppförd på subventionslistan.

Riksdagen beslutade också att läkemedelskommittéerna skall få en utvecklad roll vad gäller val av läkemedel och informationen kring läkemedel. Riksdagen uttalade att man genom ökad information och rekommendationer kan skapa mer långsiktiga förutsättningar för att hålla läkemedelskostnaderna nere. Regeringen fick i uppdrag att ta ett initiativ i denna fråga.

Även om reformeringen av läkemedelssystemet bara har varit i kraft under en kortare tid börjar nu de första erfarenheterna av denna bli kända. Vissa företag inom läkemedelsindustrin vidtog snabbt motåtgärder för att minimera effekterna på det egna företaget. Mycket snabbt lät tillverkare av s.k. originalpreparat sina dotterbolag registrera originalprodukten som kopia-preparat (generika) med ett annat varunamn. Det är helt identiska produkter, ofta tillverkade samtidigt i samma fabrik, som packas i olika förpackningar med olika varunamn. Skillnaden mellan de två produkterna är att dotterbolagets pris är betydligt lägre än moderbolagets.

Avsikten med denna manöver kan tyckas vara god – att ge konsumenterna bra läkemedel till en lägre kostnad. Bakom originaltillverkarnas agerande fanns dock mer tvivelaktiga motiv. Genom att lansera samma produkt under

annat varumärke, men till ett betydligt lägre pris, kunde man i praktiken förhindra konkurrens från andra tillverkare av samma produkt.

Genom att låta sitt dotterbolag sätta ett mycket lågt pris påverkas det s.k. referenspriset nedåt. Kortsiktigt innebär detta förvisso att moderbolagets försäljning av det gamla originalpreparatet minskar, men i gengäld blir det ytterligt svårt för en annan tillverkare av samma produkt att ta sig in på marknaden. Den som försöker tvingas att lägga sig prismässigt så lågt att det inte går att få lönsamhet.

Originaltillverkarens avsikt är att hålla detta låga pris via sitt dotterbolag tills konkurrenterna antingen drar tillbaka sina produkter eller tills man rent av konkurrerat ut dem. I det läget kan originaltillverkaren helt bestämma prisnivån – systemet med referenspriser har i praktiken satts ur spel.

För staten innebär detta agerande att man under en kortare tid får minskade kostnader, vilket är bra. Men efter en tid då konkurrensen upphört kommer skattebetalarnas kostnader med största sannolikhet åter att öka.

Att originaltillverkarna försöker hitta sätt att kontrollera hela läkemedelsmarknaden kan man se i många andra länder. Där köper originaltillverkarna upp mindre företag som tillverkar kopiepreparat/generika. Även i Sverige har detta förekommit. Bl.a. har Kabi-Pharmacia köpt generikabolaget NM Pharma.

Farhågorna för en sådan utveckling, som nu blivit verklighet, uppmärksammades i riksdagsmotioner i samband med regeringens proposition om förändringar av läkemedelssystemet. Bl.a. föreslogs ett modifierat referensprissystem baserat på läkemedelskommittéerna i de 24 länen. Uppdelningen på 24 självständiga marknader föreslogs bl.a. för att minimera riskerna för konkurrensbegränsande motåtgärder från originaltillverkarna och för att underlätta etableringen för nya tillverkare av kopiepreparat. Dessutom skulle en sådan ordning ha tagit till vara de olika terapitraditioner som finns i olika delar av landet. Riksdagen avslog tyvärr detta krav.

En annan erfarenhet av det nya systemet är att flera tillverkare av läkemedel valt att inte låta sina läkemedel ingå i den s.k. subventionslistan. För konsumenten innebär detta att han eller hon får betala hela kostnaden för ett läkemedel. Speciellt gäller detta för s.k. sjukhusprodukter, som en hel del kroniker använder regelbundet, där tillverkarna dessutom i många fall också passat på att höja sina priser.

Det är svårt att förstå motiven i de fall där tillverkaren medvetet valt att inte förhandla med Riksförsäkringsverket om ett pris och registrering på subventionslistan. Försäljningen av produkten kommer säkerligen att minska eftersom konsumenten får ta hela kostnaden för läkemedlet.

Man kan bara spekulera i de verkliga skälen till att en tillverkare avstår från att låta ett preparat ingå i subventioneringen. Troligast är nog att man på detta sätt vill sätta press på myndigheter och politiska beslutsfattare att helt släppa prissättningen på läkemedel fritt. När konsumenten upptäcker att det läkemedel han eller hon är i behov av helt skall betalas av den enskilde kommer konsumenten att rikta kravet på politikerna att förändra systemet.

I vissa enskilda fall kan förklaringen givetvis vara att man inte förstått det nya systemets konstruktion. För dessa läkemedel är det förhoppningsvis en

tidsfråga innan tillverkaren väljer att förhandla med Riksförsäkringsverket om att låta dem omfattas av rabatteringen.

I princip är ju prissättningen fri, men om man i dag vill åtnjuta statens subvention är tillverkaren tvingad att förhandla om priset med Riksförsäkringsverket. Med press på beslutsfattarna kan man anta att vissa läkemedels-tillverkare hoppas på att regering och riksdag ser sig tvingade att även ta bort denna form av prisreglering.

En mindre vanlig, men förekommande, motåtgärd från industrins sida är att registrera ett läkemedel, sätta ett lågt pris men inte tillhandahålla det på marknaden. På det sättet tvingar man andra tillverkare av exakt samma produkt att sätta samma låga pris på sina produkter. Detta eftersom referenspriset gör att subventioneringen utgår från det lägsta priset – även om den produkt som har det lägsta priset inte tillhandahålls på marknaden.

Denna form av "blockeringsregistreringar" motiveras av företagen med att man ännu inte bestämt sig för om man skall marknadsföra produkten i Sverige. I realiteten handlar det om att kraftigt försvåra för konkurrenter att ta sig in på marknaden. Sätts priset på den produkt som sedan inte tillhandahålls riktigt lågt blir det i praktiken omöjligt för andra tillverkare att lansera sina exakt likadana produkter genom att referenspriset utgår från det fiktivt lägsta priset.

Ett av syftena med reformeringen av läkemedelssystemet var att minska skattebetalarnas kostnad för subventioneringen av läkemedel. Tanken var att man, på den del av läkemedelsmarknaden som inbegriper icke-patenterade läkemedel, skulle få en övergång från dyra preparat till helt identiska men betydligt billigare sådana. Regeringen uppskattade den möjliga besparingen till ca 400 miljoner kronor per år.

Denna besparing verkar nu ätas upp av en ökad förskrivning av dyra patenterade preparat. Industrin har genom intensiv och tvivelaktig bearbetning av de receptförskrivande läkarna i många fall lyckats få dessa att byta från icke-patenterade och billiga preparat till betydligt dyrare patentskyddade. Det finns klara tecken på att så har skett under de senaste åren.

Argumentet från industrins sida är att dessa nya "mer avancerade" preparat är bättre ur medicinsk synpunkt. Ibland stämmer detta, ibland är det bara frågan om att stoppa in den gamla läkemedelssubstansen i en ny typ av kapsel och förändra styrkan något.

Även när det är frågan om en medicinskt mer avancerad produkt typ Losec från Astra är det tveksamt om samtliga patienter med magbesvär skall ordineras Losec vid sin första kontakt med läkaren. Ur medicinsk synpunkt kan en rad andra alternativ, effektiva och betydligt billigare, prövas först innan Losec-preparatet skrivs ut.

För industrin handlar det nu om stora pengar. Referensprissystemets införande skulle för de etablerade originaltillverkarna ha kunnat medföra ett inkomstbortfall. Genom de "motåtgärder" som beskrivits ovan har man effektivt neutraliserat denna risk.

Landets skattebetalare får snällt fortsätta att ständigt öka på sina subventioner av läkemedel.

Dessa "motåtgärder" från industrins sida måste på något sätt motverkas från statens sida.

För att komma åt den form av prisdumpning som originaltillverkarna gör via sina dotterbolag måste referensprissystemet modifieras. Ett alternativ är att dela upp landet i flera delmarknader där man självständigt inom dessa får större möjligheter att lokalt variera referenspriset. Ett annat alternativ är att ge Riksförsäkringsverket/Läkemedelsverket möjlighet till en större marginal vid bestämmande av referenspriset, exempelvis genom att referenspriset får sättas med utgångspunkt från det lägsta priset $\pm 20\%$.

För att undvika den form av "utpressning" som tillverkarna utsätter staten för genom att inte låta föra upp sina produkter på subventionslistan finns bara ett sätt. Staten kan genom att tillåta och förenkla s.k. parallellimport av läkemedel garantera att läkemedelskonsumenterna får bra läkemedel till låg kostnad. Läkemedelstillverkarna har i dag i princip ensamrätt på att föra in sitt företags produkter i Sverige. Det ger dem en unik position gentemot Riksförsäkringsverket/Läkemedelsverket. Skulle staten tillåta att andra direktimporterar samma företags läkemedel till Sverige skulle trycket öka på tillverkarna att dels hålla nere sina priser i Sverige, dels låta läkemedlen föras upp på subventionslistan.

För att undvika "blockeringsregistreringar" kan staten vidta flera åtgärder. Man kan förbjuda denna form av registrering rakt av. Detta kan dock möta på hinder eftersom tillverkarna rimligen måste kunna få skydda sin produkt genom registrering. För en sådan åtgärd talar dock att produkten genom patentskyddet redan har ett tillräckligt skydd. En annan, och kanske lämpligare, åtgärd är att man separerar registrering och prissättning. Produkten får gärna registreras, men prissättning, som påverkar referenspriset, får endast ske om produkten verkligen tillhandahålls på marknaden.

För att minska överflyttningen från billiga till dyra läkemedel krävs betydligt mer omfattande ingrepp. Ett sätt är att låta utfärda centrala terapirekommendationer, ett slags basläkemedelslista, för olika diagnoser och att dessa sedan har betydelse för statens subventionering. Ett annat sätt är att låta de lokala läkemedelskommittéerna få en styrande roll vid val av terapi och därmed subventionering av läkemedel. Ett sätt att ytterligare öka incitamentet för de receptförskrivande läkarna att följa de rekommendationer som kommittéerna gör kan vara att låta en del av de besparingar som dessa kan åstadkomma komma läkare, sjuksköterskor, m.fl. till del genom ökad utbildning och pengar till lokal forskning.

I samband med riksdagens behandling av läkemedelssubventioneringen diskuterades informationen till konsumenten och den förskrivande läkaren.

Många apoteksanställda kan i dag vittna om att informationen till konsumenten om de förändrade villkoren för subventionering inte har fungerat. Inte heller receptförskrivarna tycks ha blivit ordentligt informerade om det nya systemet.

De som förskriver läkemedel fortsätter slentrianmässigt att skriva ut gamla dyra preparat, trots att billigare helt identiska kopior finns att tillgå. Om patienten fått läkemedel förskrivna som medför en kostnad över 120 kr, upptäcker patienten i de flesta fall först vid sitt besök på apoteket att han eller hon på grund av läkarens förskrivning får betala en mellanskillnad om patienten skall få det som läkaren skrivit på receptet.

Om patienten fått läkemedel förskrivna som understiger 120 kr är det inte

alls säkert att han eller hon får reda på att det finns betydligt billigare alternativ. I många av dessa fall skulle patienten kunna spara upp emot 50 % av läkemedelskostnaden om informationen till konsumenten från läkare och apotek verkligen fungerade.

En annan försvårande faktor för apotekens informationsgivning är att vissa läkemedel ena månaden finns med på subventionslistan och nästa månad är bortplockade. För patienten kan detta innebära oerhörda förändringar i kostnaden för att få ut ett visst läkemedel.

Apotekspersonalen får genom detta en tung uppgift att förklara det nya referensprissystemet för kunden. Även om apotekspersonalen genom beslut av Socialstyrelsen/Läkemedelsverket fått möjlighet att med kundens medgivande byta till det billigare och fullt subventionerade läkemedlet är det många konsumenter som inte vågar göra bytet. För den enskilde medför detta en stor extrakostnad. Speciellt många äldre personer vågar inte göra ett sådant byte eftersom "doktorn har skrivit så på receptet".

De förskrivande läkarna har här en viktig roll att fylla. Detta förutsågs också vid riksdagsbehandlingen. Det är vid mötet mellan läkare och patient som informationen om det nya subventionssystemet måste ges. Patienten, som i de allra flesta fall har stort förtroende för sin läkare, har antagligen lättare för att ta emot informationen från sin läkare, än av apotekspersonal stående vid en betjäningsskåp. I samband med att läkaren informerar sin patient är det som lättast att motivera sin patient för ett byte från ett dyrt preparat till ett billigare helt identiskt.

I många fall verkar denna information inte ha fungerat. De ansvariga myndigheterna bör tydligt informera de förskrivande läkarna om deras ansvar att ge denna information till sina patienter. För att underlätta för de receptförskrivande läkarna att agera kostnadsmedvetet måste dessa regelbundet få prisjämförande läkemedelsinformation. Logiskt vore att försäkringsgivaren Riksförsäkringsverket åtog sig att en gång per kvartal göra en prissammanställning över identiskt lika läkemedel och distribuera denna till läkarna.

Dessutom bör arbetet med att återföra s.k. förskrivningsprofiler till varje receptutfärdande läkare påskyndas. Genom detta kan läkarna göras medvetna om att man fortsätter att skriva ut dyra preparat trots att billigare helt identiska finns att tillgå.

Apoteken bör också stimuleras att informera konsumenterna om de billigare helt identiska alternativ som finns att tillgå, detta oavsett om preparaten kostar mindre eller mer än 120 kr. Tyvärr motverkar Apoteksbolagets nuvarande prispåslagsmodell detta. Om apotekens information skulle fungera och få genomslag skulle detta, med apotekens nuvarande sätt att ta ut sina kostnader, innebära kraftigt minskade intäkter för Apoteksbolaget. Apotekens påslagsmodell bör därför förändras så att det blir egalt om apoteken säljer dyra eller billiga läkemedel.

Mot bakgrund av ovanstående vill jag fråga biträdande socialministern följande:

Avser regeringen att framlägga förslag som förhindrar den form av prismanipulation som vissa läkemedelstillverkare börjat använda sig av efter införandet av referenspriser?

Avser regeringen att lägga fram förslag som förhindrar s.k. blockeringsregistrering?

Avser regeringen lägga fram förslag som gör det tillåtet och enkelt att parallellimportera läkemedel till Sverige?

Kommer det nya referensprissystemet att medföra en minskning av statens kostnader för subventionering av läkemedel?

På vilket sätt avser regeringen att förbättra informationen till läkemedelskonsumenterna om det nya referensprissystemet?

Hur har regeringen tänkt följa upp riksdagens beslut om att utveckla läkemedelskommittéernas roll på läkemedelsmarknaden?

Hur har regeringen följt upp riksdagens beslut om bättre prisinformation till de receptförskrivande läkarna?

1992/93:170 av *Maj Britt Theorin* (s) till utrikesministern om förbud mot vissa landminor m.m.:

Varje år lemlästas över 200 000 människor av minor, även i länder som har haft fred i årtal. Det är främst de fattiga på landsbygden som drabbas. Barnen tror att plastminorna är leksaker. De tar upp minorna som exploderar i deras händer. Kvinnor som samlar ved och män som brukar jorden lemlästas eller mister livet när minor exploderar utan förvarning.

Tyngden av ett litet barn räcker för att minan skall explodera. Kroppen fylls av plastsplitter som är svårt att se på röntgenplåtar.

I bl.a. Afghanistan, Cambodja, Kurdistan och Somalia finns miljontals minor. Ingen vet var, eftersom de spridits helt utan kontroll, minkartor och hänsyn till civilbefolkningen.

För att komma till rätta med dessa problem krävs ett internationellt samarbete genom FN. Detta kan bl.a. ske genom en översynskonferens av 1981 års vapenkonvention, vars uppgift är att föra in vapenkategorier som bör förbjudas eller begränsas.

Tillverkning och försäljning av antipersonella minor bör förbjudas, och de länder som tillverkat och exporterat minorna bör i första hand ta ansvar för minröjning.

Mot bakgrund av ovanstående vill jag fråga utrikesministern följande:

Är regeringen beredd att förbjuda tillverkning och försäljning av antipersonella minor eller komponenter till antipersonella minor?

Är regeringen beredd att framlägga förslag om internationellt förbud för tillverkning och användning av antipersonella minor?

Är regeringen beredd att verka för att ansvar för minröjning också läggs på det land som tillverkat och exporterat minor?

Är regeringen beredd att internationellt agera för minröjning i de värst drabbade länderna och bistånd till minröjningsprogram och svenska minröjningsgrupper?

den 29 april

1992/93:171 av *Torgny Larsson* (s) till kulturministern om peruanska flyktingars behandling vid återförvisning:

Under år 1992 sökte 942 peruaner asyl i Sverige. Samma år avgjordes 160 asylärenden som rörde peruaner. Av dessa 160 fick 48 stanna medan 98 avvisades, 14 ärenden avskrevs.

Av de peruaner som söker asyl i Sverige finns olika skäl angivna. Frågan är hur beslutande myndigheter bedömer dessa skäl.

Rapporter har kommit från skilda håll om en allt svårare situation i Peru. Bl.a. har det uppgetts att tortyr förekommer i militärfängelser, något som kan drabba män som inte beviljats uppehållstillstånd i Sverige och som därför avvisas. Även på annat sätt uppges de mänskliga rättigheterna kränkas.

Mot bakgrund härav frågar jag:

Hur bedömer regeringen situationen i Peru?

Vilka konsekvenser bör detta få för bedömningen av skäl för anhållan om uppehållstillstånd? Hur många personer har hittills under 1993 anhållit om uppehållstillstånd? Hur många har avvisats? Vad har skälen härtill varit? Vilken grad av säkerhet kan garanteras personer som inte beviljats tillstånd att stanna i Sverige?

1992/93:172 av *Ian Wachtmeister* (nyd) till näringsministern om riskkapitalbolagen:

För ungefär ett år sedan var disponeringen av löntagarfonderna med all rätt en stor politisk fråga. Från Ny demokratis sida drev vi envetet en linje som innebar att så stor del som möjligt av pengarna skulle komma det fria näringslivet till del, så att små och medelstora företag kunde få den finansiering som är en förutsättning för deras utveckling och därmed också för deras förmåga att generera riktiga produktiva jobb.

De riskkapitalbolag och portföljföretag som så småningom bildades, verkade uppfylla intentionerna.

Det har emellertid visat sig att portföljföretagen, framför allt Bure, sökt sig andra vägar och läst bolagsordningen som fan läser bibeln. I stället för en multiplikatoreffekt åstadkommen genom samarbete med andra riskkapitalbolag och genom förvaltningsuppdrag, försöker man bygga sin egen koncern – de privatiserade löntagarfondernas Investor.

Samtidigt klagar många små och medelstora företag på att det fortfarande inte finns riskkapital.

Industri- och nyföretagarfonderna har dragit i gång nyföretagarlån m.m., men intresserade innovatörer och entreprenörer tycker sig finna föga stöd. Även här en spänd förväntans upplösning i nästan intet.

Bankkrisen pågår för fullt med de enorma brister i kreditsystemen som detta innebär. Riksbanken vägrar sänka räntan osv. Situationen är utomordentligt allvarlig.

Är näringsministern beredd att diskutera och vidta åtgärder för att rätta till de uppenbara brister som redan kan noteras?

Först var det bara de riktigt höga cheferna i de verkligt stora företagen som hade dem. Sedan spred de sig in absurdum; till chefer, styrelseledamöter och alla möjliga befattningshavare inom stat, kommun och landsting, näringsliv och organisationer.

Svenska folket har all rätt att reagera mot att behöva betala för dem som riskerar att falla från hög höjd.

Den vanliga svensk som förlorar sitt jobb och blir arbetslös, hänvisas till socialhjälp eller i bästa fall till kontant arbetsmarknadsstöd. En kommunalpamp däremot, som kanske till och med misskött sitt arbete och vars lön den arbetslösa svensken betalat via skattsedeln, faller mjukt med hjälp av en fallskärm.

Vad kan då göras?

Till att börja med bör fallskärmar förbjudas för all framtid i offentlig verksamhet.

Det går också att förbjuda dem i företag som helt eller delvis ägs av staten.

Stat och kommuner kan villkora stöd till organisationer, banker m.m. med att fallskärmsavtal inte får förekomma eller i vart fall öppet måste godkännas.

Vidare är det dags för samhällets toppar – inom såväl offentlig som privat verksamhet – att ta ansvar och föregå med gott exempel. Alla talar ju om att det är dags för vanliga svenskar att göra det.

Vad – i klartext – avser skatteministern göra åt fallskärmsavtalen?

1992/93:174 av *Birgitta Dahl* (s) till socialministern om barnfamiljernas situation:

Den kris som vårt land för närvarande går igenom drabbar i stor utsträckning de yngre i vårt samhälle och inte minst barnfamiljerna. Ungefär två tredjedelar av de arbetslösa är under 35 år, dvs. de som just avslutat sin utbildning och de unga familjerna. Det är också barnfamiljerna som drabbas särskilt svårt av regeringens bostadspolitik, sänkt ersättning till a-kassan, höjda taxor inom barnomsorgen och skolmåltidsavgifter och förfallet i skolorna och barnomsorgen.

Enligt uppgifter i pressen har Finansdepartementets fördelningspolitiska grupp genomfört analyser av barnfamiljernas ekonomi. Dessa analyser sägs visa på att barnfamiljerna har råkat mer illa ut än några andra grupper. Resultatet av analyserna anges också ha påverkat utformningen av regeringens kompletteringsproposition.

Regeringens politik ökar klyftorna i samhället och missgynnar dem i samhället som har de sämsta ekonomiska förutsättningarna och de största behoven. Detta är naturligtvis särskilt allvarligt när det gäller barnen eftersom det påverkar hela deras framtid. Den utveckling vi nu ser är på många sätt dramatisk och mycket snabb.

Med en kombination av social nedrustning och olika sorters peng är man nu i de borgerligt styrda kommunerna på vild flykt i väg från den generella

välfärdspolitiken. När fler och fler utförsäkrade långtidsarbetslösa skall försörjas med hjälp av socialhjälp, tas pengarna från verksamheter som redan drabbats hårt av regeringens indragningar. Värst drabbas barnen eftersom det är från daghem, skolor och kultur- och fritidsverksamheten de största indragningarna sker. Då sjunker kvaliteten. Det blir då allt vanligare att de föräldrar som kan och orkar tar sina barn och sin peng och går från gemensamma verksamheter till privata alternativ som får större bidrag än kommunens barnomsorg och skolor. Kvar i kommunernas alltmer förslummade och segregerade verksamheter blir de barn och äldre som behöver mest, men nu får minst. De extra resurserna som behövs för att utsatta barn skall få en chans till ett bra liv försvinner.

Resultaten kan enligt personal i hälso- och socialvården redan mätas i sämre hälsotillstånd och ökad social oro. Risken är att en mycket stor grupp barn och ungdomar skadas varaktigt.

Samtidigt planerar regeringen att lämna förslag till införande av vårdnadsbidrag för småbarnsföräldrarna. Vårdnadsbidragen ökar samhällets kostnader kraftigt, vilket bl.a. beräkningar från socialministerns eget departement visar, och tar på så sätt i anspråk resurser som bättre kunde användas för att ge stöd till barnen. Vårdnadsbidrag innebär allvarliga hot mot jämställdheten. Inte minst hotas de arbetslösa unga kvinnorna. Om vårdnadsbidrag inför riskerar dessa kvinnor att aldrig kunna komma ut på arbetsmarknaden. Deras arbetslöshet permanentas. Risken är stor för att de hamnar i ett livslångt beroende och aldrig får en chans att tjäna ihop till en rejäl pension.

Vårt alternativ, föräldraförsäkringen, som hittills värnats av socialministern och det parti han företräder, ger tydliga signaler till blivande småbarnsföräldrar att först skaffa sig utbildning och fotfäste på arbetsmarknaden innan man skaffar barn. Vårdnadsbidraget ger rakt motsatt signal. Det blir extra farligt när så många unga kvinnor är arbetslösa.

Mot denna bakgrund vill jag fråga social- och jämställdhetsministern följande:

Är regeringen beredd att vidta åtgärder för att förhindra att barnfamiljerna drabbas särskilt hårt av den ekonomiska krisen och arbetslösheten?

Finns det, mot bakgrund av de oroande uppgifterna om barnfamiljernas ekonomi, anledning att ompröva regeringens bostadspolitik eller beslutet att sänka ersättningsnivån i arbetslöshetsförsäkringen?

Är socialministern beredd att vidta omedelbara och aktiva åtgärder för att motverka den kraftiga försämringen av kvaliteten i barnomsorgen och skolan och den utslagning och segregation som detta leder till?

Vilka skäl har social- och jämställdhetsministern att nu förordas ett vårdnadsbidrag trots att det skulle leda till ökade kostnader på statsbudgeten och kraftiga nedskärningar på andra områden av det sociala trygghetssystemet samt innebära ett förödande slag mot jämställdheten?

1992/93:175 av *Sven-Olof Petersson* (c) till försvarsministern om kommunal medverkan i sjöräddningstjänst:

Staten har för närvarande avtal med fem kommuner om medverkan av resp. kommuns räddningstjänster vid olika typer av räddningstjänst till sjöss.

Sett ur såväl regional som säkerhetssynpunkt är det anmärkningsvärt att det inte finns något avtal med någon kommun på kuststräckan Malmö-Stockholm.

Längs sydkusten och området i södra Östersjön finns den mest omfattande sjötrafiken i svenskt närområde. I området finns också landets största koncentration av fiskefartyg. Till detta kommer en uppbyggnad av färjetrafiken mellan sydöstra Sverige och länderna på andra sidan Östersjön.

Vid F 17 i Kallinge finns flygvapnets räddningstjänst centralt och strategiskt placerad. Dessutom finns även Marinens 13:e helikopterdivision placerad i Kallinge. Till detta kommer marinens olika fartygsenheter liksom resurser ur kustbevakningen, lokaliserade med Karlskrona som hemmahamn. Det finns skäl att anta att dessa resurser kommer att tas i anspråk vid de räddningsuppdrag där också de aktuella kommunernas räddningstjänster kan bli engagerade. Det vore därför rimligt att exempelvis Karlskronas och Ronnebys kommuner blev engagerade i de avtal som har tecknats.

Jag ställer därför frågan till försvarsministern om han är beredd att se till så att åtgärder vidtas som möjliggör att förändringar kommer till stånd som möjliggör ett effektivare sambruk mellan de olika resurser som kan användas i räddningstjänst till sjöss och därmed låta Blekingekommuner bli aktuella som samarbetspartner.

1992/93:176 av *Sinikka Bohlin* (s) till miljöministern om Statens institut för byggnadsforskning:

I forskningspropositionen föreslås att Statens institut för byggnadsforskning (SIB) läggs ner och avvecklas under budgetåret 1993/94. Verksamheten vid SIB föreslås ombildas till två nya forskningsenheter, en teknisk som är knuten till Tekniska högskolan i Stockholm och en samhällsvetenskaplig som är knuten till Uppsala universitet. För den senare anvisas i propositionen ingen finansiering.

I ett antal motioner, som nu skall behandlas av riksdagen, framförs dock krav på finansiering för även denna del. I ett frågesvar har utbildningsministern framfört att det inte finns tillräckligt underlag för den samhällsvetenskapligt inriktade forskningen vid SIB. Regeringen har därför givit Humanistisk-samhällsvetenskapliga forskningsrådet i uppdrag att utvärdera den samhällsvetenskapliga forskningen vid SIB och pröva förutsättningarna för dess fortsatta existens. Uppdraget kommer att rapporteras till regeringen senast den 1 oktober 1993.

Det bör konstateras att en undersökning redan utförts med följande remissgång. Därför är det ytterst angeläget att beslut om finansiering och organisation av även SIB:s samhällsvetenskapliga forskning fattas redan under våren 1993 innan verksamheten avvecklas. Arbetet med ombildningen måste kunna bedrivas parallellt med den tekniska och samhällsvetenskapliga enheten.

Med anledning av det anförda vill jag fråga miljöministern:

1. Avser ministern driva ombildningen av SIB parallellt med båda berörda forskningsgrenar?

2. Hur skall den framtida samhällsvetenskapliga forskningen finansieras?

1992/93:177 av *Lars Stjernkvist* (s) till statsrådet Reidunn Laurén om marknadshyror:

Antalet vräkningar har ökat kraftigt, antalet tomma lägenheter likaså, särskilt i relativt nybyggda hus. Vi ser redan att segregationen ökar. Många tvingas söka sig till billigare alternativ.

Det är ofrånkomligt att också subventionerna till boendet ifrågasätts när underskottet i statens finanser ökar. Mot den bakgrunden är det särskilt viktigt att nedskärningarna fördelas på ett så rättvist sätt som möjligt. Dessutom är det nödvändigt, och det borde också vara självklart, att avstå från regeländringar på bostadsmarknaden, som ytterligare höjer hyrorna.

Trots det förbereder uppenbarligen regeringen en förändring av hyresförhållningsslagen. När detta skrivs är innehållet förvisso inte officiellt, men statsrådet har redan avslöjat huvudingredienserna.

- Allmännyttan skall inte längre vara hyresledande. Det innebär att privatvärdarna ges en möjlighet att justera upp hyrorna på vissa orter.
- Det kollektiva förhandlingssystemet bryts sönder. Det innebär bl.a. att dagens kollektiva boinflytande i praktiken omöjliggörs. Erfarenheterna visar att med ökat ansvar följer mindre kostnader. Med de planerade förändringarna riskerar gjorda vinster att gå förlorade.
- Större variationer i förhållande till bruksvärdet skall tillåtas. Hyrorna skall bli "spänstigare", förklarade statsrådet i en frågestund i riksdagen.

Slutsatsen är given: Det skall bli lättare att höja hyrorna för värdarna, och det skall i större utsträckning ske på marknadens villkor.

I valrörelsen lovade alla partier att inte införa marknadshyror. Med undantag för vissa fastighetsägare, som söker en möjlighet att i framtiden kompensera sig för fastighetskrisen, hörs i dag inga rop på marknadshyror. Därför vore det milt uttryckt anmärkningsvärt om regeringen fullföljer planerna på att förändra hyressättningen i riktning mot marknadshyror.

Mot den bakgrunden frågar jag statsrådet:

Är statsrådet beredd vidta åtgärder som lugnar alla oroliga, och som gör att planerna på att införa marknadshyror, eller "spänstigare" hyror, skrinläggs?

1992/93:178 av *Harriet Colliander* (nyd) till statsministern om utnämningpolitiken:

För att den offentliga sektorn skall fungera tillfredsställande behövs kompetenta och skickliga befattningshavare. Framför allt fordras chefer som på ett effektivt sätt kan driva verksamheten.

Vår offentliga sektor är utsatt för en kontinuerlig förändringsprocess som ställer krav på dynamik, nytänkande och ledaregenskaper. Därför måste det bli ett slut på politiska utnämningar. Utnämningar måste baseras enbart på kompetens och skicklighet. Angivna kriterier måste ges en mer framskjutande roll vid *alla* utnämningar av myndighetschefer.

I de fall då myndigheter bolagiseras ställs särskilda krav dels på att den

som utnämns har erfarenhet som företagsledare, dels på att han eller hon har dokumenterat goda affärsresultat och ledaregenskaper.

Regeringen har vid ett flertal tillfällen valt att utnämna personer på enbart politiska grunder.

1. Vi önskar en redovisning av statsministern beträffande vilka kriterier som utgör grund för utnämning av generaldirektörer, höga statliga befattningshavare samt statliga bolagschefer.
2. Anlitas utomstående konsult vid rekryteringen eller sker beredningen internt inom regeringskansliet?
3. Behandlas utnämningar av VD och vice VD på samma sätt som i fråga om höga ämbetsmän i statens tjänst?

1992/93:179 av *Lars Biörck* (m) till miljöministern om koldioxidskatt:

Biobränslen anses ingå i kretslopp varför de till skillnad mot fossila bränslen definitionsmässigt inte anses bidra med koldioxid till atmosfären vid förbränning. Av den orsaken är de befriade från koldioxidskatt.

Med biobränslen jämföras i dag även torv, vilket enligt min mening är felaktigt. Torven innehåller beståndsdelar som ur bränslesynpunkt kan likställas med fossila bränslen. Nybildning av torv tar visserligen inte lika lång tid som nybildning av olja, kol och naturgas, men det handlar ändå om några tusen år.

På grund av de gynnsamma beskattningsreglerna planeras nu också för import av torv, vilket innebär ökad konkurrens med inhemska biobränslen. Utan skattesubventionen skulle denna import sannolikt inte äga rum.

Mot denna bakgrund vill jag fråga statsrådet:

Avser regeringen att utreda frågan om det lämpliga i att subventionera ett bränsle som urkretsloppssynpunkt har flera likheter med högt beskattade fossila bränslen?

8 § Anmälan om frågor

Anmälades att följande frågor framställdes

den 29 april

1992/93:651 av *Birgitta Dahl* (s) till finansministern om barnfamiljernas ekonomiska situation:

Enligt uppgifter i pressen har statsrådet Olof Johansson inför arbetet med kompletteringspropositionen beställt analyser angående barnfamiljernas ekonomiska situation från Finansdepartementets fördelningspolitiska grupp inför arbetet med propositionen. Dessa uppgifter har sedan legat till grund för ställningstagandena i propositionen.

Kan finansministern redogöra för resultatet av dessa analyser?

1992/93:652 av *Inger Lundberg* (s) till statsrådet Bo Lundgren om radiout-sändningar från VM i ishockey:

För många svenskar tillhör världsmästerskapet i ishockey höjdpunkterna under idrottsåret.

Tidigare har svenska folket kunnat följa hockey-VM genom de allmänna radiokanalerna. Internationella Ishockeyförbundet har i år valt att för Sveriges del träffa avtal med Kinneviksgruppen varvid public service-kanalerna utestängts från VM. Många svenskar går helt miste om möjligheten att följa arrangemanget i radio.

Svensk idrott är starkt beroende av gemensamma satsningar på idrottsanläggningar och föreningsstöd. Detta gäller inte minst ishockeyn, där det breda folkliga intresset påverkat tillkomsten av en mängd större och mindre isanläggningar. Det blir därför utomordentligt stötande att inget annat än högsta möjliga profit gäller när idrotten förhandlar med de olika radioföretagen.

Är statsrådet beredd att verka för att hela svenska folket genom radion får möjlighet att ta del av VM i ishockey i framtiden?

1992/93:653 av *Georg Andersson* (s) till statsrådet Beatrice Ask om kvaliteten på den svenska skolan:

Regeringen har utlovat att skapa Europas bästa skola. Därmed har man skapat intryck av att vilja genomföra förbättringar i skolan.

I verkligheten har klasserna blivit större och lärarna färre. Svaga elever får allt mindre hjälp. Lärarlösa lektioner blir allt vanligare. Nedslitningen av skollokaler tilltar.

Med anledning av denna utveckling vill jag fråga skolministern vilka åtgärder regeringen avser att vidta för att hejda försämringen av kvaliteten i skolans verksamhet.

1992/93:654 av *Margareta Viklund* (kds) till kulturministern om praktisk yrkesorientering för invandrare:

Stora ansträngningar görs för att förkorta väntetiden för asylsökande vid Invandrarverkets förläggningar. För många blir trots detta väntetiden lång. Bristen på sysselsättning gör att många asylsökande får problem med sin fysiska och mentala hälsa. Personer som på försök deltagit i verksamheter där de upplever sig ha en uppgift mår bättre.

I avvaktan på resultat av pågående utredningar och i väntan på att situationen i det egna landet skall bli bättre så att det går att återvända, skulle en verksamhet liknande skolornas praktiska yrkesorientering kunna provas.

Avser statsrådet Friggebo att vidtaga några åtgärder för att få till stånd en praktisk yrkesorientering för invandrare?

9 § Kammaren åtskildes kl. 15.01.

Prot. 1992/93:103
3 maj 1993

Förhandlingarna leddes av förste vice talmannen.

Vid protokollet

TOM T:SON THYBLAD

/Barbro Nordström

Innehållsförteckning

Måndagen den 3 maj

1 § Anmälan om återtagande av plats i riksdagen	1
2 § Avsägelse	1
3 § Meddelande om kompletteringsval till Riksdagens besvärsnämnd	1
4 § Justering av protokoll	1
5 § Hänvisning av ärenden till utskott	2
6 § Bordläggning	2
7 § Anmälan om interpellationer	
1992/93:163 av Ingela Thalén (s) om SAS:s planerande.	3
1992/93:164 av Gunhild Bolander (c) om räddningstjänst till sjöss	4
1992/93:165 av Maj Britt Theorin (s) om kärnvapenprov och dumpning av radioaktivt avfall	5
1992/93:166 av Per Stenmarck (m) om regionalpolitiken	5
1992/93:167 av Sylvia Lindgren (s) om behandling av skador från tortyr	7
1992/93:168 av Gustaf von Essen (m) om vårdnadstvister m.m.	7
1992/93:169 av Kent Carlsson (s) om effekterna av reformeringen av läkemedelsförsäkringen	8
1992/93:170 av Maj Britt Theorin (s) om förbud mot vissa landminor m.m.	13
1992/93:171 av Torgny Larsson (s) om peruanska flyktingars behandling vid återförvisning	14
1992/93:172 av Ian Wachtmeister (nyd) om riskkapitalbolagen	14
1992/93:173 av Ian Wachtmeister (nyd) om fallskärmsavtalen	15
1992/93:174 av Birgitta Dahl (s) om barnfamiljernas situation	15
1992/93:175 av Sven-Olof Petersson (c) om kommunal medverkan i sjöräddningstjänst	16
1992/93:176 av Sinikka Bohlin (s) om Statens institut för byggnadsforskning	17
1992/93:177 av Lars Stjernkvist (s) om marknadshyror	18
1992/93:178 av Harriet Colliander (nyd) om utnämningsspolitiken	18
1992/93:179 av Lars Biörck (m) om koldioxidskatt	19
8 § Anmälan om frågor	
1992/93:651 av Birgitta Dahl (s) om barnfamiljernas ekonomiska situation	19
1992/93:652 av Inger Lundberg (s) om radioutsändningar från VM i ishockey	20

1992/93:653 av Georg Andersson (s) om kvaliteten på den svenska skolan.....	20	Prot. 1992/93:103 3 maj 1993
1992/93:654 av Margareta Viklund (kds) om praktisk yrkesorientering för invandrare.....	20	

